

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: informatiebeheer@rotterdam.nl
Inlichtingen: K. Joosten & L. la Riviere
Telefoon: 010-2673039

Cluster: Directie Veiligheid
Ons kenmerk: 21bb13276

Datum: 21 oktober 2021

Betreft: Demonstratie 17 oktober 2021

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Demonstratie 'Woonopstand: aandacht vragen voor een beter landelijk woonbeleid'
d.d. 17 oktober jl.

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op zondag 17 oktober jl., vond de demonstratie plaats. De demonstratie startte in het Afrikaanderpark, waarna de deelnemers een route door de stad liepen richting de Binnenrotte als eindpunt. Hiervoor heb ik een bewijs van kennisgeving afgegeven. Met deze brief wil ik u graag nader informeren over de aanloop en het verloop van de demonstratie.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

n.v.t.

Toelichting:

Demonstreren is een grondrecht. Het is mijn taak om zorg te dragen voor de bescherming van demonstranten en omstanders, te handelen in het belang van het verkeer en de volksgezondheid te beschermen.

Aanloop naar de demonstratie

Op 31 augustus 2021 ontving ik de kennisgeving voor de demonstratie 'Woonopstand: aandacht vragen voor een beter landelijk woonbeleid'. In deze kennisgeving werd een demonstratie aangekondigd voor 23 oktober 2021 voor 2.000 personen met een dynamische route door de stad, waarbij de start zou zijn op het Wilhelminaplein en de finish op het Schouwburgplein. Aangezien de demonstratie samen zou vallen met de Marathon is besloten de demonstratie te verplaatsen naar 17 oktober 2021.

De kennisgeving is beoordeeld door de betrokken veiligheidspartners. Dit heeft geresulteerd in twee overleggen, de eerste op 16 september 2021 en de tweede op 22 september 2021. Hierbij zijn de gewenste start- en eindlocatie besproken maar ook alternatieve routes. Tevens is hierbij de verwachting besproken dat er meer deelnemers zouden zijn dan de eerder aangegeven 2.000. De route is definitief

gemaakt met als startlocatie Afrikaanderplein en eindlocatie de Binnenrotte. Op 28 september heb ik akkoord gegeven op het gebruik van de rijbaan van de Erasmusbrug in verband met de verwachte hogere opkomst van deelnemers aan deze demonstratie. Vanaf dat moment is er in de preparatie uitgegaan van 10.000 deelnemers.

Na het overleg van 22 september jl. zijn de veiligheidsdiensten verdergegaan met hun eigen preparatie. In verband met het grote aantal deelnemers, de ervaringen van een soort gelijke demonstratie in Amsterdam op 12 september jl. en de groeperingen die zouden kunnen aansluiten heeft de politie op 1 oktober 2021 besloten op te schalen tot een Stafteam Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO). Op verzoek van het SGBO is er nog een derde overleg op 7 oktober jl. georganiseerd met de diensten en kennisgever om de route, begin- en eindpunt te bespreken. Dit overleg heeft echter geen wijzigingen tot gevolg gehad voor eerder gemaakte afspraken.

Op 15 oktober jl. heb ik het bewijs van kennisgeving afgegeven voor de demonstratie op zondag 17 oktober 2021. De politie heeft in aanloop naar de demonstratie de situatie via diverse kanalen gemonitord en zich verder geprepareerd met een SGBO-regeling.

Verloop van de demonstratie

Ik heb mij op de hoogte laten houden over de situatie ter plaatse. Op straat was een liaison van de politie die frequent in contact was met de kennisgever. De demonstratie startte om 14.00 uur op het Afrikaanderplein en de sfeer was rustig. Tot ongeveer 15.00 uur bleef het rustig en stonden er rond de 1.000 mensen op het Afrikaanderplein. Geconstateerd werd dat daar een groep van ongeveer 40 à 50 in het zwartgeklede mensen met gelaatsbedekkende kleding (zwarte mondkapjes en donkere zonnebrillen) stond die mogelijk de zogenaamde Black Block-methode¹ wilde toepassen. Ook werden leden van verschillende bewegingen waargenomen zoals Extinction Rebellion en AFA (Anti-Fascistische-Actie). Van Extinction Rebellion was bekend dat zij in Den Haag vanaf maandag 11 oktober jl. de hele week onaangekondigde demonstraties hielden in het kader van de klimaatrebellie en daarbij kruispunten dichtzetten door een sit down van een grote groep en het blokkeren van wegen met voertuigen. Tevens was er informatie verstrekt dat Extinction Rebellion mogelijk een actie zou uitvoeren bij de Erasmusbrug. Door de politie werd ook geconstateerd dat er middelen aanwezig waren op het plein die konden worden gebruikt als wapen, onder meer borden aan houten stokken met scherpe punten aan de onderzijde. De scherpe punten zijn, na overleg met de demonstranten, afgezaagd door de ME. De politie heeft tevens geïntervenieerd door middel van o.a. preventief fouilleren, hierbij werd een boksbeugel aangetroffen. De politie kreeg via verschillende aanwezige demonstranten op het plein te horen dat deelnemers uit de groep in het zwart gekleed de menigte probeerden op te ruien. Enkel van hen verspreidden zich onder de demonstranten en scholden met anti-overheidsleuzen en trachtten demonstranten mee te nemen in hun opruiende acties.

---

¹ Groepen die middels geprepareerde spandoeken, staalkabels, meegevoerde attributen, beschermingsartikelen, zwarte en gelaatsbedekkende kleding etc. 'massief' organiseren zodat er nauwelijks tot geen succesvolle handhaving mogelijk is zonder veel geweld gebruik met veel letsel en schade tot gevolg.

De politie heeft getracht deze groep te controleren op het Afrikaanderplein. Door de drukte en het uitgangspunt om terughoudend op te stellen op deze locatie is dit op dat moment niet voor de hele groep gelukt. Van degenen die zijn gecontroleerd, was een aantal afkomstig uit het buitenland en bij de politie bekend als links-extremisten. Het gedrag van deze personen, bestaande uit het opruien van demonstranten en het ontwijken van politiecontroles en het door hen dragen van gelaatsbedekkende kleding maakten dat de politie deze groep als een potentieel risico voor ordentelijk verlopen van de demonstratie inschatte.

Het vroegtijdig controleren van een individu of groep zorgt er vaak voor dat een identiteit bekend wordt bij de politie, waardoor het betreffende individu of de groep in een later stadium zich niet (of minder) misdraagt. Mede met het oog op de onregelmatigheden van de demonstratie in Amsterdam, wilde de politie een beeld hebben van de aanwezige demonstranten en of er niet dezelfde personen tussen zaten als bij de demonstratie in Amsterdam die daar een Black Block hadden veroorzaakt. Die groep splitste zich af in Amsterdam van de andere demonstranten om vervolgens de politie te beledigen. De groep werd daarop tegengehouden door de ME waarna de groep zich vijandig gedroeg, vernielingen pleegde en ME'ers uitschold, tegenhield en bekogelde met straatmeubilair.

De optocht startte om 16.00 uur vanaf het Afrikaanderplein. Op de route van het Afrikaanderplein naar de Erasmusbrug is de groep uitgegroeid tot 6.000 à 8.000 personen. De politie heeft extra aandacht gegeven aan de eerdergenoemde groep in zwarte kleding die veel tassen en rugzakken met zich meedroeg. Deze groep nam gedurende de tocht toe tot ongeveer 100 à 125 mensen. Deze mensen provoceeden herhaaldelijk de aanwezige politie om een reactie uit te lokken.

Vanaf het betreden van de Erasmusbrug werd de sfeer binnen de groep grimmiger. Er liep een persoon mee met een bord waar de letters ACAB op staan. Dit staat voor All Cops Are Bastards. Deze persoon werd aangesproken om het bord te verwijderen, omdat het bord een beledigend karakter had. Politied medewerkers in burger werden vervolgens door de Black Block groep geconfronteerd met beledigingen, werden in persoon aangewezen en aangeraakt door deze demonstranten. Hierop heeft de commandant ter plaatse hen gewaarschuwd om hiermee te stoppen. Toen dit voortduurde is een persoon aangehouden. Agenten werden onder meer beledigd met termen als 'fascisten' en 'staatsterroristen' en kregen middelvingers getoond. Dit wordt onderschreven door videobeelden op sociale media.

Het gedrag van deze groep, werd door de politie als verdacht beschouwd. Zo werd er over en weer van voor naar achteren gerend om tassen en andere goederen over te geven. Er werd massaal gelaatsbedekkende kleding opgedaan, één persoon communiceerde naar de rest van de groep om bij elkaar te blijven en vervolgens werd er door één persoon gecommuniceerd dat de groep moest stoppen om dicht bij elkaar te kunnen gaan lopen. In zowel het Afrikaanderpark, als op de Erasmusbrug hebben andere demonstranten bij de politie aangegeven het gedrag van deze groep verdacht te vinden en dit gedrag als dreigend te ervaren. De politie maakte de inschatting dat deze groep aanstalten maakte tot het plegen van strafbare feiten.

Deze omstandigheden en het opruiende gedrag maakten dat de politie het besluit nam om deze groep te isoleren van de overgrote meerderheid en te controleren. Hiervoor werd de ME ingezet, zonder toepassing van geweld.

De ME heeft hierop deze groep omsingeld en bereidde de controle voor. Op dit moment werd de ME in de rug aangevallen door andere demonstranten, zij gebruikten hiervoor een houten huisje dat vooraan de demonstratie reed. Rond dit huisje liep een aantal personen die de ME te lijf ging. Dit is ook duidelijk te zien op videobeelden van de politie. Meerdere personen droegen een helm waardoor zij onherkenbaar waren, en er is door een aantal ook met voorwerpen gegooid naar de politie. Hier is door de politie tegen opgetreden, en werd door meerdere agenten de wapenstok gehanteerd. Tevens zijn er aanhoudingen verricht, waarbij bij één van de arrestanten een mes werd aangetroffen na fouillering. Ook werd een persoon door de Aanhoudingseenheid (AE) aangehouden omdat hij agenten meermaals had bespuugd. Tijdens deze aanhouding voerde de ME een kortstondige charge uit.

De organisatie van de demonstratie gaf aan niet verder te willen lopen zolang de groep geïsoleerd bleef en vroeg een verklaring van de politie. Die verklaring werd gegeven, waar de organisatie geen genoegen mee nam en alsnog opheffing van de isolatie van de betreffende groep eiste voordat er verder zou worden gelopen. In het bepalen van de locatie waar de groep gecontroleerd zou worden, heeft de politie bewust uit tactische overwegingen gekozen voor de plek aan de noordzijde van de Erasmusbrug. De andere demonstranten die de politie niet als risicovol beschouwde, hadden de gelegenheid om via de rechterzijde hun tocht te vervolgen. Omdat de situatie zodanig grillig was heeft de politie de reguliere agenten teruggetrokken en is de ME overgebleven. Hierop ontstond een impasse van ongeveer één uur.

Bij het ophouden van de groep is ook een tram gevorderd om de deelnemers uit de groep te verplaatsen naar een andere locatie, om de dreigende sfeer te beëindigen. Daarbij werd door diverse demonstranten het eerdere houten huisje richting ME-busjes geduwd om het werk van de politie te belemmeren. Het huisje werd getracht over een ME-bus te duwen. Uiteindelijk is het huisje door de politie in beslag genomen, na een interventie door de AE. Aan de zuidzijde van de Erasmusbrug is de controle op deze groep door de politie uitgevoerd. Van de aanwezigen in de tram zijn vijf personen aangehouden na controle, de overige demonstranten konden hun weg vervolgen.

De afgesproken eindtijd van de demonstratie was 17.30 uur. Op dit tijdstip bevond de tocht zich nog op de Erasmusbrug. Ik heb de organisatie gevraagd een keuze te maken om óf op weg te gaan naar het eindpunt van de demonstratie, óf om een einde aan de demonstratie te maken. De organisatie heeft besloten de tocht verder voort te zetten naar de eindlocatie waarna ik de demonstratie verder gefaciliteerd heb.

De ME heeft zich vervolgens teruggetrokken waardoor de reguliere agenten weer werden ingezet. De groep demonstranten was inmiddels geslonken van ongeveer 7.000 personen tot ongeveer 500 personen. De stoet is verder zonder oponthoud naar de Binnenrotte gegaan. Op de Binnenrotte werd op een podium nog een aantal toespraken gehouden waarna de demonstratie om 19.00 uur werd beëindigd.

Reflectie

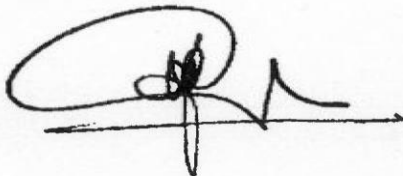
De politie heeft het totaal aantal deelnemers uiteindelijk geschat op 7.000 personen. Deze demonstratie heb ik goed kunnen voorbereiden met de organisator en de veiligheidspartners. Hierbij is rekening gehouden met verschillende scenario's afhankelijk van het aantal deelnemers en de sfeer tijdens de demonstratie.

De aangehouden personen hebben niet meegewerkt aan een vreedzaam verloop van deze demonstratie, waardoor de politie genoodzaakt was om op te treden. Door de diverse controles gehouden door de politie n.a.v. opruiend, bedreigend en intimiderend gedrag naar zowel overige demonstranten als de politie toe, zijn er in totaal negen aanhoudingen verricht voor diverse strafbare feiten. Vijf van de arrestanten kwamen uit de groep die in de tram zat. De aanhoudingen waren o.a. voor wapenbezit, opruiing, openbare schennispleging en belediging. Alle arrestanten zijn dezelfde avond in vrijheid gesteld. Acht arrestanten hebben een strafrechtelijke afdoening ontvangen, de zaak van één arrestant is geseponeerd. De politie heeft inmiddels 15 klachten ontvangen en zullen op een zorgvuldige wijze deze in behandeling nemen en met de melders contact opnemen. Voor de politie was verder bekend dat er 5 personen bij een mobiele post van de ambulance bekeken zijn, waarbij twee personen naar het ziekenhuis gingen. Ik betreur dat er een politie optreden noodzakelijk was bij deze demonstratie.

Het recht om te demonstreren is een groot goed, het is daarbij ook een groot goed om dit veilig en ordentelijk voor deelnemers en tegenstanders te laten verlopen. In Rotterdam is ruimte voor een verschillende standpunten en meningen, zeker als het gaat om een onderwerp wat zo sterk leeft in de samenleving. Daarom spreek ik bij deze mijn dank uit aan de politie, de veiligheidsregio, de handhavers en publieksvoorlichters van de gemeente en alle andere betrokkenen die hebben meegewerkt aan het faciliteren van deze demonstratie. De organisator van de demonstratie alsmede het overgrote deel van de demonstranten ben ik erkentelijk voor de meewerkende instelling.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'A' followed by a series of loops and a horizontal line at the end.

A.H.P van Gils
Locoburgemeester